

Skipsoffiserutdanningen i Norge					Dok. id.:
Maskinoffiser – Driftsplan – Elektriske og elektroniske anlegg og kontrollinstallasjoner (27 sp.)					
Utarbeidet av: Maritime fagskoler	Emnekode: 00TM06B	Rev. nr. 03	Revidert: 10.06.2020	Gjelder fra: 01.08.2021	Sidenr:

Emnekode: 00TM06B	STCW: STCW A-III/1, B-III/1, A-III/2 og B-III/2	Klasse:	Faglærer(e):

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
				1	Grunnleggende elektro (5 sp.)	2 arbeidskrav				
35				1.1	Beregning av motstand, strømmer, spenningsfall og effektomsetning i serie-, parallell- og serie/parallell like- og vekselstrømkretser					2.1.1
35				1.1.1	Enheter og Ohm's lov					
35				1.1.2	Resistans i ledere					
36				1.1.3	Spenningsfall i en leder					
36				1.1.4	Resistans ved temperaturendringer					
36				1.1.5	Kirchoff's 1. og 2. lov					
37 38				1.1.6	Serie-parallellkoblinger - Grenstrømmer - Delspenninger					
39				1.2	Forhold som har betydning for induksjon av strøm og spenning					2.1.1.1.4)
39				1.2.1	Prinsippet for Lenz's lov					
39				1.2.2	Magnetfelt rundt ledere og spoler					
40				1.2.3	Prinsippet for Faraday's induksjonslov					
40				1.2.4	Selvinduktans og induktiv reaktans i spoler					
41				1.2.5	Generatorprinsippet					
41				1.2.6	Prinsipper for 3-fase					

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
42				1.3	Beregning av faseforskyvning i induktive og kapasitive komponenter					2.1.1.1.4)
43										
44				1.3.1	Enheter og vektordiagram					
44				1.3.2	Impedans, Induktans og Kapasitans.					
45				1.3.3	Effektfaktor					
45				1.3.4	RLC-seriekretser					
46				1.3.5	RLC-parallellkretser					
46				1.4	Kondensatorforhold og kapasitans i strømkretser					2.1.1.1.4)
46				1.4.1	Kondensatorens oppbygging og virkemåte					
46				1.4.2	Kapasitans og kapasitiv reaktans i kondensatorer					
47				1.4.3	Fasekompensering					
48				1.5	Beregning av virkningsgrad og effekter					2.1.1.2.3)
35				1.5.1	Effektomsetning i resistanser					
48				1.5.2	Reaktiv og tilsynelatende effekt i vektordiagram					
49				1.6	Bruke elektriske måleinstrumenter for motstand, spenning og strøm, samt kunne foreta isolasjonstesting og kontinuitetstesting av elektriske kretser, isolasjonstester, kontinuitetstester, multimeter og tangamperemeter					2.2.4 2.2.1.2
49				1.7	Oppbygging og virkemåte til halvledere og bruk av halvlederkomponenter					2.1.2.1 2.1.2.2 1) og 2) 2.1.1.2
50				1.7.1	Diodens oppbygging og virkemåte					
50				1.7.2	Transistorer og Thyristorer virkemåte					
50				1.7.3	Feilsøking på halvlederkomponenter					
1				1.8	Likerettere for vekselspenning ved 1-2-6 pulskoblinger, samt bruksområder for disse					2.1.2.1 2.1.2.2 1) og 2)
1				1.8.1	Oppbygging av 1-, 2-, og 6-puls likeretterkobling					
1				1.8.2	Spenningsfall over likeretterkoblinger					
1				1.9	Oppbygging og virkemåten til brytere, koblingsmateriell, kontaktorer og releer og kunne vurdere forhold som har betydning for styring av disse					2.2.2.5

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
1				1.9.1	Kontaktorens oppbygging og virkemåte					
2				1.9.2	NO og NC brytere					
2				1.9.3	Tidsrelèer med hjelpekontakter					
2				1.9.4	Symboler og funksjon i tegning					
3				1.10	Oppbygging, virkemåten til og betjening av elektriske batterier. Beregning av EMS og indre motstand					2.1.1.10 2.2.2.7
3				1.10.1	Oppbygging av maritime batterier • Cellespenning • Cellestruktur • Elektrolytt					
3				1.10.2	Kapasitet i batterier og strømvirkningsgrad					
3				1.10.3	Beregning av indre motstand i batterier					
3				1.10.4	EMS og spenningsfall over indre motstand ved belastning					
3				1.10.5	Håndtering av batterier og HMS					
4				1.11	Oppbygging og virkemåte til elektriske likestrøms-motorer, og 1- og 3-fase vekselstrøms-motorer					2.1.3.1 2.1.1.5 2.1.1.6
4				1.11.1	Børster og sleperinger/kommutator					
4				1.11.2	Prinsipp for likestrømsmotorer • Seriemotor • Shuntmotor • Compoundmotor					
4				1.11.3	Asynkronmotorens oppbygging og virkemåte					
5				1.12	Motorers kapslingskrav og isolasjonsklasser					2.1.1.5
5				1.13	Beregning av motorers strøm, effekt, og moment					2.1.1.1
5				1.13.1	Motorens merkeopplysninger					
6				1.13.2	Tilført effekt, avgitt effekt og virkningsgrad					
6				1.13.3	Polpar og sakking					
6				1.13.4	Dreiemoment • Beregning av dreiemoment					

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
					Moment-strøm/turtallskaraktistikk					
7				1.14	Grunnleggende motorstyringer, oppkobling og feilsøking på disse					2.1.1.6 2.2.4 2.2.1.3
7				1.14.1	Direkte start					
7				1.14.2	Dreieretningsvender					
7				1.15	Startstrømbegrensing på asynkronmotorer, herunder stjerne/trekant, soft-start og frekvensomformer					2.1.1.6 2.1.3.3 2.2.1.10
7				1.15.1	Beregning av reduksjon i startstrøm og startmoment ved reduksjon av startespenning					
8				1.15.2	Stjerne/trekant-vender - Koblingsskjema - Moment-strøm/turtallskaraktistikk - Fordeler/ulempes					
8				1.15.3	Soft-starter - Prinsipiell oppbygging - Beregning av startespenning for motor - Fordeler/ulempes					
8				1.15.4	Frekvensomformer - Prinsipiell oppbygging - Bruksområde - Fordeler/ulempes					
9				1.16	Kabler og vern for motorer og kurser og dimensjonering av disse etter gjeldende normer og krav					2.1.1.9 2.1.1.1
9				1.16.1	Dimensjonering av kabel - Dimensjonerende strømbelastning - Korreksjon for treleder, kabelgrupper og omgivelsestemperatur - Kontrollere spenningsfall					
9				1.16.2	Innstilling av motorvern/effektbryter mhp. overlast					
				2	Skipselektriske anlegg (10 sp.)	3 arbeidskrav				

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
10				2.1	Synkrongeneratorens oppbygning og virkemåte					2.1.1.3 2.1.3.7
10				2.1.1	Mekanisk utførelse, opplagring og kjøling					
11				2.1.2	Magnetiseringskrets • Børsteløs utførelse • Børster/sleperinger • PMG • Remanens					
11				2.2	Innfasing og synkronisering av generatorer på et skipsnett					2.1.1.3
12				2.2.1	Forutsetninger for samkjøring på tavle					
12				2.2.2	Prosedyre for innfasing					
14				2.2.3	Konsekvenser ved innkobling i motfase					
14				2.3	Lastfordeling av aktiv og reaktiv last og hvordan generatoren påvirkes av de ulike last-typene samt lastfordelingssystemer					2.1.1.3 2.1.1.3
14				2.3.1	Speed droop • Speed droop diagram • Beregning av speed droop • Kontroll av Speed droop opp mot krav og anbefalinger • Innstilling av Speed droop i pådragsregulator					
15				2.3.2	Spenningsdroop og reaktiv lastfordeling					
	35			2.3.3	Lastfordelingssystemer					
	35			2.4	Hvordan magnetiseringen påvirker generatorene					2.1.1.3
	35			2.4.1	Feilkilder i magnetiseringskretsen og feilsøking					
	36			2.5	Nødgeneratorens funksjon					2.1.1.3 2.1.3.10
	36			2.5.1	Nødtavlens kursavganger					
	36			2.5.2	Automatisk start ved blackout					
	36			2.5.3	Krav til nødstrømsforsyning					
	37			2.6	Generell oppbygging av elektriske fordelingsanlegg på skip, herunder tavler, 1- og 3-fase trafo, vern og brytere					2.1.1.4 2.2.2.6 2.1.3.8

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
										2.1.3.9 2.1.2.3
	38			2.6.1	Generell konstruksjon og komponenter i - Hovedtavler - Nødtavler - Fordelingstavler					
	39			2.6.2	Oppbygging av skipsnett - Enlinjeskjema - Strålenett - Ringnett					
	40			2.6.3	1-fase transformator					
	40			2.6.4	3-fase transformator					
	40			2.7	Grunnleggende om forskjellige distribusjonsnett og disse sin betydning for jording og jordfeil					2.1.1.4 2.2.1.9
	41			2.7.1	Oppbygging og bruksområder for IT- og TN-nett					
	41			2.7.2	Jording og jordfeil					
	41			2.8	Utstyr for å sikre anlegget mot overbelastning og kortslutning					2.1.3.9
	41			2.8.1	Sikringer - Smeltepatron - Automat - Jordfeilautomat					
	41			2.8.2	Effektbryteren					
	41			2.9	Lyskurser og lysarmaturer					2.1.1.8
	50			2.9.1	Krav til belysning					
	50			2.9.2	Nødbelysning					
	50			2.10	Nødstrømsforsyning(UPS)					2.1.3.10
	50			2.10.1	Prinsipper for avbruddsfrie strømforsyninger					
	50			2.10.2	Krav til varighet					
	51			2.11	Landstrøm					2.1.3.9
	51			2.11.1	Landstrømtilkobling					
	51			2.11.2	Tavlefelt for landstrømtilkobling					
	1			2.11.3	Standarder					

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
	1			2.12	Styremaskinsystemer					
	1			2.12.1	Krav til styremaskinkurser					
	1			2.12.2	Rorindikator					
	2			2.13	Tolkning av elektriske skjemaer og diagrammer					2.2.6
	2			2.13.1	Enlinjeskjema					
	2			2.13.2	Hovedstrømskjema					
	2			2.13.3	Styrestrømskjema					
	2			2.13.4	Symboler og henvisninger i tegninger					
	3			2.14	Grunnleggende om høyspent					2.1.1.7
	3			2.14.1	Normerte spenningsnivåer					
	3			2.14.2	Ansvar og roller					
	3			2.14.3	Adgangskontroll					
	3			2.14.4	Farer i spenningssatte anlegg					
	3			2.15	Høyspentanlegg oppbygging og fordeler					2.1.4.1
	3			2.15.1	Høyspenningsskabler					
	4			2.15.2	Tavlekomponenter i høyspenningstavler • Effektbrytere • Skillebrytere/skildefunksjon • Jordkniv • Forriglingssystemer • Høyspent-/lavspenningseksjonering • Trykkavlastningskanaler • Lysbuevakt					
	4			2.15.3	Høyspenning motorer og generatorer					
	4			2.15.4	Terminering og berøringssikre tilkoblinger					
	4			2.16	Sikkerhet i høyspentinstallasjoner					2.1.4.2
	4			2.16.1	FSE					
	4			2.16.2	Arbeidsmetoder i høyspenningsanlegg					
	4			2.16.3	Prosedyreverk og sjekklister					
	4			2.16.4	Operasjonsliste/koblingslogg					
	4			2.16.5	Sikkerhetsutstyr					

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
					- PVU - Spenningstestere - Jordingsapparat					
16				3	Elektrisk og elektronisk kontrollutstyr (5 sp.)	2 arbeidskrav				
16				3.1	Målestandarder (elektriske og pneumatiske)					2.1.3 2.1.1.3
16				3.2	Måleelementer for trykk, temperatur og nivå					2.1.3 2.1.1.3
17				3.2.1	Trykkmåling - Membran - Belg - Bourdonrøret - Strekklapp					
18				3.2.2	Temperaturmåling - Pt-100 - Thermoelement					
18				3.2.3	Nivåmåling - Boblerørmetoden - D/P-celle					
	5			3.3	Bruk av transmitter/måleverdiomformer					2.1.3.7 2.1.1.3
	5			3.3.1	Transmitterligning og beregning av signal fra fysisk verdi					
	5			3.3.2	Transmitterkarakteristikk i diagram					
	5			3.3.3	Dødtid, tidskonstant, hysteres og hevet og senket nullpunkt					
	5			3.4	Kalibrering av utstyr for måling av temperatur, trykk, nivå, strømnings, viskositet, rotasjon, frekvens, kraft, dreiemoment, gass- og partikkelkonsentrasjon					2.1.3 2.2.5.2 2.2.1.12
	5			3.4.1	Kalibreringsverktøy					
	5			3.4.2	5-punktsjekken					
	5			3.4.3	Toleranse og kontroll opp mot datablad					
	6			3.5	Forskjellen på en åpen og lukket reguleringsløype					2.2.5.2 2.1.1.3

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
	6			3.6	P&ID og Blokkskjema - Symboler og skjemateknikk					2.1.2.4 2.2.6
	6			3.7	PID regulatorens oppbygging, virkemåte, egenskaper og tilknyttede systemenheter for prosessstyring					2.1.3.5 2.1.1.3 2.2.1.12
	7			3.7.1	Regulatorens bruksområde og prinsipiell virkemåte					
	7			3.7.2	Regulatorparameter • Forsterkning og Proporsjonalbånd • Integraltid • Derivattid • Skal-verdi/er-verdi og avvik • BIAS • Direkte/Reversert regulator					
	8			3.7.3	Beregning av regulatorutgang					
	8			3.7.4	Regulatorkarakteristikk i diagram					
	8			3.7.5	I/P-omformeren					
	8			3.8	Reguleringsventiler og aktuatorer/pådragsorgan					2.1.3.8 2.1.1.3
	8			3.8.1	Ventiltyper - bruksområder og egenskaper					
	8			3.8.2	Aktuatorer • Membranmotor • Pneumatisk aktuator • Hydraulisk aktuator • Elektrisk aktuator					
	9			3.9	Reguleringssystemer for fremdriftsmaskineri og dampanlegg					2.1.2.2 2.1.2.4
	9			3.9.1	Pådragsregulator hovedmotor og dieselgenerator					
	9			3.9.2	Regulering av ladelufttemperatur/kjølevannstemperatur					
	9			3.9.3	Nivåregulering dampkjel					
	9			3.9.4	Pådragsregulering damp turbin					
	9			3.9.5	Kaskaderegulering					
	10			3.10	PLS					2.2.4.1

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
	10			3.10.1	Generell oppbygging og virkemåte					
	10			3.10.2	Innganger og utganger/ moduler - Analog I/O - Digital I/O					
	10			3.11	I/O-liste					2.2.4.1
	10			3.12	Boolsk algebra og grunnleggende logiske funksjoner					2.2.4.3
	10			3.12.1	Digitalteknikk og det binære tallsystem					
	10			3.12.2	Logiske funksjoner - Symboler og sannhetstabeller					
	11			3.13	Programmering					2.2.4.1
	11			3.13.1	Programmering av enkle logiske styringer					
	12			3.14	Kommunikasjon og nettverk					2.2.4.2
	12			3.14.1	Seriell kommunikasjon og bus					
	12			3.14.2	Nettverksbaserte kontrollsystemer					
	12			3.15	Sammenligning av hard-wiring og PLS-baserte kontrollkretser					2.2.4.1
	13			3.16	Power Management System og DP-filosofi					2.1.2.3 2.2.1.5
	13			3.16.1	Funksjoner i PMS - Symmetrisk/asymmetrisk lastfordeling - Lastbegrensning/lastreduksjon - Stand-by prioritet - Lastavhengig start/stopp funksjoner - Konstant spenning/frekvens					
	13			3.16.2	Redundans i forbindelse med DP-operasjoner					
	13			3.17	UMS og E0					2.1.2.2
	13			3.17.1	Krav til utstyr i ubemannede maskinrom					
	13			3.17.2	De tre nivåer: Regulering, alarm og sikring					
	13			3.17.3	Periodevis testing av utstyr for E0-klassen - Testmetoder - Testmatrise					
19				3.18	Ex-utstyr					2.1.2.1
19				3.18.1	Soneinndeling					

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
20				3.18.2	Gassgrupper					
20				3.18.3	Beskyttelsesmetoder					
20				3.18.4	Zenerbarrieren					
	14			4	Vedlikehold av elektrisk utstyr (2 sp.)	1 arbeidskrav				
	14			4.1	Forskrift om Maritime Elektriske anlegg					2.2.1.1
	14			4.2	Sikkerhetskrav ved arbeid på elektriske anlegg med spesielt å legge vekt på Forskrift for Sikkerhet ved arbeid på Elektriske anlegg (FSE)					2.2.1 2.2.1.1
	14			4.3	Bruk av NEK 410-1: 2010					
	14			4.4	Vedlikehold av elektriske generatorer, motorer, tavler, starterutstyr, og transformatorer					2.2.2 2.2.2.1
	14			4.4.1	Relevant verktøy					
	14			4.4.2	Arbeidsprosedyrer					
	14			4.4.3	Elektrisk isolasjon og sikkerhetstiltak					
	14			4.5	Isolasjonstesting av generator, 3-fase asynkronmotor og kabel					2.2.2
	14			4.5.1	Megging av generator • Statorviklinger • Rotorviklinger • Magnetiseringsviklinger					
	14			4.5.2	Megging av motor					
	14			4.5.3	Megging av kabel					
	14			4.6	Vedlikehold av batterier og back-up powersupply					2.2.2.7
	15			4.6.1	Rengjøring av batterier og batterienheter					
	15			4.6.2	Bruk av batteritester					
	15			4.6.3	Utladningstest av avbruddsfrie strømforsyninger					
	16			4.7	Funksjonstesting av vern og brytere, dioder og tyristorer, temperatur-, trykk- og nivåtransmittere, gassdetektorer og flamme- og brannvarslingsanlegg					2.2.2.1
	16			4.8	Kontroll og kalibrering av utstyr for måling av trykk, temperatur, strømning, nivå, omdreining og viskositet					2.2.5 2.2.1.12
	17			5	Overvåking og feilsøking av el. Anlegg (5 sp.)	2 arbeidskrav				

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
	17			5.1	Funksjonen til overstrøms- og kortslutningsvern					2.2.1.7
	17			5.1.1	Kjennskap til største og minste kortslutningsstrøm					
	17			5.1.2	Selektivitet i anlegg • Delvis selektivitet • Fullstendig selektivitet					
	17			5.1.3	Vernplan					
	18			5.2	Prinsipper for generatorvern					2.2.1.8
	18			5.2.1	Funksjon, virkemåte og innstillinger for • Overstrømsvern • Kortslutningsvern • Underspenningsvern • Retureffektvern					
	18			5.2.2	Strømtransformator(CT) og dennes påvirkning av verninnstillinger					
	18			5.2.3	Rutinemessig testing av generatorvern					
	18			5.3	Feilsøking i enkle automatiserte kontrollsystemer					2.2.3.2 2.2.1.13
	18			5.3.1	Halveringsmetoden					
16				5.3.2	Jordfeilsøking i fordelinger/kurser					
16				5.4	Alarm- og overvåkningssystemer					2.2.5.1
16				5.4.1	Maskinalarmsystemer					
16				5.4.2	Brannalarmanlegg • Brannsentraler • Konvensjonelle sløyfer • Adresserbare anlegg • Oppbygging og virkemåte av meldertyper					
16				5.4.3	Cause&Effect-logikk					
16				5.5	Digitale og databaserte styringssystemer					2.2.4.1
16				5.5.1	Endring av parameter i programvare					
16				5.5.2	Validitetssjekk av programvare					
16				5.6	Funksjonstesting av utstyr i automatiserte kontrollsystemer					2.2.5.2
16				5.6.1	Funksjonstesting i kontrollsystemer for					

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modell-kurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
					- Hovedmotor - Generator og kraftdistribusjon - Kjel - Hjelpemaskineri					
	18			5.7	Sikkerhets- og shutdown-funksjoner på fremdrifts- og hjelpemaskineri og rutinemessig testing av disse					2.2.5.3 2.1.2.2 2.1.2.4
	18			5.7.1	Sikringsfunksjoner på Hovedmotor/Generator - Lavt smøreoljetrykk - Høy kjølevannstemperatur - Overspeed - Oljetåkedetektor					
	18			5.7.2	Sikringsfunksjoner på kjel - Lavt vannivå - Flammevakt					
10				5.8	FSE					2.2.1 2.2.1.1
12				5.8.1	Prosedyrer for sikkert arbeid i elektriske anlegg					
12				5.8.2	Elektrisk strøm sin effekt på menneskekroppen					
				5.9	Test og måleutstyr					2.2.1.2
				5.9.1	Oppbygging og virkemåte til tavleinstrumenter					
21				5.9.2	Funksjon og begrensninger for håndholdte måleinstrumenter - Multimeter - Tangamperemeter - Meggere - Kontinuitetstestere					
				5.9.3	Oscillator					
13				5.10	Tegningsforståelse og symboler					2.2.1.3
				5.11	Magnetisering og vern av generatorer					2.2.1.8
16				5.11.1	Magnetiseringskretsens/spenningsregulatorens funksjon ved kortslutning					

Planlagt uke:		Utført uke:		Emne:	Beskrivelse:	Arbeidskrav	Antall timer:		Læremateriell	Ref. IMO modellkurs 7.04 eller 7.02
1.år	2.år	1.år	2.år				Teori	Praksis		
	19			5.12	Spenningsregulator					2.2.1.5
	19			5.12.1	Blokkskjema og prinsipiell virkemåte					
	19			5.12.2	Regulatorens utgang og styring av magnetiseringskretsen					
	19			5.12.3	Spenningsdroop og fordeling av reaktiv effekt mellom generatorer i paralleldrift					
	20			5.13	Kalibrering og justering av transmittere og regulatorer samt optimalisering av reguleringsavvik					2.1.2.2 2.2.1.12
	20			5.13.1	Kalibrering og kontroll av - D/P-celle - Elektronisk temperaturtransmitter					
	20			5.13.2	Innstilling av regulatorparameter					
	21			5.13.3	Optimalisering av regulator til prosess Ziegler & Nichols metode 1 og 2					
	21			5.14	Feilsøking i kontrollsystemer					2.2.1.13
	22			5.14.1	Feilsøkingmetoder					
	22			5.14.2	Testing av alarmsystemer, rutinemessig og under feilsøking					
	22			5.14.3	Kontroll av strømforsyninger					
22	22				Repetisjon etter behov					
23	23									
24	24									

Læremateriell Referanser	
Lærebok 1	
Lærebok 2	
Lærebok 3	
Normbok	
IMO modellkurs 7.02 og 7.04	
Elektrolab	
Maskinromsimulator	

Notater